

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ І ЗДОРОВ'Я

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

2024 р.

УДК 37.016:613]:005.745
0-72

Матеріали VI Міжнародного симпозиуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»: Зб. наук. Праць / За ред. Білик В.Г. Вип. 6. К.: Алатон, 2024. 227 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, академік НАПН України, Член кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор.

Тимошенко Олексій Валерійович – декан факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор.

Білик Валентина Григорівна – завідувачка кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор.

ISBN 978-617-7834-38-9

© Редакційна колегія, 2024
© Автори статей, 2024
© Видавництво «Алатон», 2024

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon-rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Курик М.В. Екологія довкілля і здоров'я дітей: творимо еколого-здоров'я-збережувальну школу / М.В. Курик // Директор школи, ліцею, гімназії. 2013. № 6. С. 79 – 85.
3. Малішевська А.П., Зубик С. П., Левченко Т.О. Формування компетентностей безпеки в учнів закладу загальної середньої освіти в умовах партнерської кооперації. *Безпека і здоров'я учасників освітнього процесу в умовах сьогодення* : збірник наукових статей VI Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції, м. Суми, 16 листопада 2023 р. / за заг. ред. В.М. Успенської. Суми : ФОП Цьома С. П., 2023. 394 с
4. Щур Н.В. Здоров'язбережувальні технології навчання і виховання школярів у сучасному закладі освіти: вимоги НУШ. *Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти* : збірник наукових праць / редкол. О.Я. Чебикін та ін. Одеса: Університет Ушинського, 2022. 190 с. URL : <http://dSPACE.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/14673/1/Schur%20N.%202022.pdf>

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ БЕЗКОНФЛІКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧИТЕЛЬ-УЧЕНЬ НА ЗАСАДАХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Карпалюк Іван Борисович

студент 2 курсу магістратури спеціальності Середня освіта «Здоров'я людини», Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Мушта Сергій Юрійович

студент 2 курсу магістратури спеціальності Середня освіта «Здоров'я людини», Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Ігнатенко Сергій Анатолійович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Одним із ключових аспектів ефективної освіти є взаємодія між учителем і учнем. Плідна комунікація та взаєморозуміння між ними є основою успішного навчання і розвитку учнів. В сучасному світі все більшою увагою надається створенню безконфліктного та сприятливого середовища в навчальних закладах, де здоров'язберігаючі технології стають важливим інструментом формування позитивної взаємодії між учителем та учнем.

Здоров'язберігаючі технології є важливим компонентом сучасної освіти та виховання. Вони включають в себе комплекс підходів, методик, стратегій та інструментів, спрямованих на збереження та підтримку фізичного, психологічного та соціального здоров'я учасників навчального процесу.

Сутність здоров'язберігаючих технологій полягає в створенні сприятливого та безпечного середовища, де учні можуть розвиватись не лише інтелектуально, а й фізично, емоційно та соціально. Ці технології покликані допомогти учням піклуватись про своє

здоров'я, розуміти важливість збалансованого харчування, активного способу життя, позитивних міжособистісних відносин, а також усвідомлювати значення психологічного комфорту та безпеки. [4, с. 65-70.]

Здоров'язберігаючі технології мають велике значення у сучасній освіті з кількох причин. Вони сприяють зміцненню фізичного здоров'я учнів, їх емоційного стану та самопочуття, що позитивно впливає на їх навчальні досягнення. Крім того, здоров'язберігаючі технології сприяють створенню сприятливого клімату в класі, де учні відчувають підтримку та повагу один до одного, що сприяє покращенню міжособистісних відносин та підвищенню мотивації до навчання. [1]

Особливе значення здоров'язберігаючих технологій проявляється в контексті розвитку компетентностей, необхідних для сучасного життя, таких як навички самокерування, психологічної стійкості, комунікативної компетентності та соціальної взаємодії. Вони допомагають учням формувати позитивні

цінності, вміння приймати відповідальні рішення та здійснювати самооцінку, що сприяє їхньому особистісному зростанню та гармонійному розвитку.

Таким чином, здоров'язберігаючі технології є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу, спрямованого на створення безконфліктної взаємодії між учителем та учнем. Вони допомагають підтримувати фізичне та психологічне здоров'я учасників навчання, сприяють позитивному розвитку та досягненню успіхів у навчанні й вихованні. [3, с. 11-16.]

Взаємодія між учителем і учнем є ключовим аспектом навчального процесу та має велике значення для успішного навчання та розвитку учнів. Вона впливає на формування мотивації, інтересу до навчання, розвиток когнітивних та соціальних навичок, а також на загальний розвиток особистості учня. Особливості та значення взаємодії учитель-учень можуть бути розглянуті з різних аспектів:

1. Психологічний аспект: Взаємодія учителя з учнем сприяє створенню позитивного психологічного клімату в класі, довір'я, емоційної підтримки та сприйнятливості. Учитель повинен бути емоційно-відкритим, сприяти формуванню позитивної самооцінки учнів, стимулювати їхній самовираз, сприйнятливість та відкритість до навчання.

2. Комунікативний аспект: Взаємодія учитель-учень сприяє розвитку комунікативних навичок, які є важливими у житті кожної людини. Учитель повинен створювати сприятливу атмосферу для вільного обміну думками, ідеями та інформацією. Взаємодія сприяє вивченню навичок слухання, висловлювання своїх думок, умінню встановлювати контакт з оточуючими та спілкуватися з ними.

3. Педагогічний аспект: Взаємодія учителя з учнем є основою педагогічного процесу. Вона передбачає передачу знань,

викладання матеріалу, проведення уроків, вирішення завдань та контроль навчальних досягнень. Взаємодія сприяє формуванню навичок самостійного мислення, розвитку критичного мислення та творчого потенціалу учнів.

4. Соціальний аспект: Взаємодія учитель-учень сприяє формуванню соціальних навичок, співробітництва, толерантності та розуміння різних культур і поглядів. Учитель повинен підтримувати атмосферу взаємоповаги, етики та взаємодопомоги в класі. Взаємодія також допомагає учням розвивати навички конструктивного спілкування, вміння розв'язувати конфлікти та працювати в команді.

5. Мотиваційний аспект: Взаємодія учителя з учнем впливає на формування мотивації до навчання. Учитель повинен створити зацікавленість, викликати інтерес до предмету, показати його практичне застосування та важливість у житті учня. Взаємодія також сприяє встановленню навчальних цілей, мотивує до досягнення успіху та розвитку власного потенціалу. [2, - с. 61-69.]

Загалом, взаємодія учитель-учень є взаємозв'язком між педагогічним процесом та розвитком особистості учня. Вона впливає на психологічний, комунікативний, педагогічний, соціальний та мотиваційний аспекти навчання та сприяє створенню сприятливого навчального середовища для розвитку учнів. [5, с. 41-47.]

Взаємодія учитель-учень має особливе значення в контексті здоров'язберігаючих технологій. Правильна організація та побудова взаємодії сприяє створенню довірчого відношення, підтримці психологічного комфорту та сприятливого навчального середовища. Взаємодія, заснована на взаєморозумінні, взаємному повазі та підтримці, сприяє ефективному впровадженню здоров'язберігаючих практик у практичну діяльність вчителя та позитивному розвитку учнів.

Список використаних джерел

1. Здоров'язберігаючі технології в освітньому процесі: практика та перспективи / А.С. Морозова, Л.С. Трощинська, О.В. Єрмоєнко та ін. - Київ: Алерта, 2015.

2. Формування безконфліктної взаємодії учитель-учень на основі психологічних аспектів /

В.І. Петренко, Н.В. Старостіна, Л.В. Кравченко та ін. // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія». - 2018. - Том 1, Випуск 14.

3. Сутність та значення здоров'язберігаючих технологій в освітньому процесі / Т.В. Бойчук,

О.В. Голуб, І.І. Іщенко та ін. // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Серія «Психо-логія». 2017. Випуск 58.

4. Формування емоційного інтелекту учнів на основі здоров'язберігаючих технологій / О.М. Богданова, Т.І. Вергун, М.М. Мельник та ін. // Наукові записки Національного університету

«Острозька академія». Серія «Психологія». 2019. Том 3, Випуск 21.

5. Використання активних методів навчання в освітньому процесі для підтримки безконфліктної взаємодії / І.І. Іванова, О.С. Ковальова, Л.А. Шевченко та ін. // Педагогічний процес: теорія і практика. - 2016. - Випуск 1.

РОЛЬ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ВІДНОВЛЕННІ ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ 8-11 РОКІВ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ У ЦЕНТРАХ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Качур Євген Юрійович

кандидат медичних наук, доцент кафедри фізкультурно-спортивної реабілітації та спортивних і рухливих ігор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Мусієнко Валентин Григорович

магістр 1 курсу спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Сущенко Людмила Петрівна

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізкультурно-спортивної реабілітації та спортивних і рухливих ігор УДУ імені Михайла Драгоманова

Дитячий церебральний параліч (ДЦП) залишається актуальною проблемою здоров'я дітей через його вплив на фізичний та психічний розвиток. Він може суттєво обмежувати можливості дітей у веденні незалежного життя, навчанні та соціальній інтеграції. Оскільки ДЦП часто виникає на ранніх етапах життя, його діагностика та реабілітація мають важливе значення для покращення прогнозу та якості життя дітей з даним захворюванням. Таким чином, розвиток ефективних методів лікування та реабілітації дітей з церебральним паралічем залишаються актуальними завданнями в сфері охорони здоров'я.

В.Ю. Мартинюк і С.М. Зінченко визначають поняття «дитячий церебральний параліч» як комплекс хронічних неврологічних порушень, що виникають у перинатальний період унаслідок ураження головного мозку [6].

С. Morgan, М. Fahey, В. Roy та інші зазначають, що церебральний параліч має кілька етіологій, які можуть вражати різні частини мозку, таким чином сприяючи широкому діапазону клінічних проявів [1]. Приблизно 92% випадків дитячого церебрального паралічу відносяться до перинатального періоду. Фактори ризику включають перед-

часні пологи, перинатальну інфекцію, внутрішньоутробну затримку розвитку, використання антибіотиків передчасно до розриву плодових оболонок, ацидоз або асфіксію та багатоплідну вагітність, будь-яка з яких може призвести до травми мозку. Менше 10% випадків пов'язані з гіпоксією під час пологів. Церебральний параліч виникає у старшому віці приблизно у 8% випадків, часто внаслідок травми голови або інфекції. І. Novak, С. Morgan і L. Adde вказують на те, що, незважаючи на визначення факторів ризику, 80% випадків не мають чіткої причини та вважаються ідіопатичними [2].

Р. Prasad і N. Verma до етіопатогенетичних чинників ДЦП також відносять генетичні чинники та імунопатологічні зміни мозкових структур [3].

Створення програми реабілітації для дітей з дитячим церебральним паралічем вимагає комплексного підходу і врахування індивідуальних потреб кожної дитини. Відновлення дітей має ґрунтуватися на таких принципах: ранній початок, етапність, наступність, комплексність. Лікування повинно здійснюватися не курсами, а безупинно. Рання реабілітація при дитячому церебральному паралічі – основне у відновленні рухової й соціальної діяльності дитини.